ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 8ης Μαρτίου 2010

σχετικά με τροποποιήσεις του νομικού πλαισίου για την ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης

(CON/2010/21)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 8 Φεβρουαρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του ελληνικού Υπουργείου Οικονομικών για τη διατύπωση γνώμης σχετικά με δύο σχέδια νομοθετικών διατάξεων που αφορούν το νόμο για την ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης (εφεξής τα «σχέδια διατάξεων»).

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 2 παράγραφος 1, τρίτη και έκτη περίπτωση, της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1998 σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων[1], καθώς τα σχέδια διατάξεων αφορούν εθνική κεντρική τράπεζα και κανόνες εφαρμοστέους σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο βαθμό που αυτοί επηρεάζουν ουσιωδώς τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αγορών. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός των σχεδίων διατάξεων

1.1 Σκοπός του πρώτου σχεδίου διατάξεων είναι να επεκτείνει και για τη χρήση του 2009 τον περιορισμό που είχε τεθεί με το άρθρο 28 του νόμου 3756/2009[2] σχετικά με τη διανομή μερίσματος από τις τράπεζες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας (εφεξής το «πρόγραμμα») του άρθρου 1 του νόμου 3723/2008[3]. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του νόμου 3723/2008, η διανομή μερισμάτων στους μετόχους κατά το χρονικό διάστημα συμμετοχής στο πρόγραμμα δεν μπορεί να υπερβεί το ελάχιστο όριο του 35% που προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 του νόμου 148/1967[4]. Το άρθρο 28 του νόμου 3756/2009

1 ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42.

2 Νόμος με τίτλο «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την Κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», ΦΕΚ Α 53/31.3.2009.

3 Νόμος σχετικά με την ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ Α 250/9.12.2008.

4 Νόμος περί μέτρων προς ενίσχυσιν της Κεφαλαιαγοράς, ΦΕΚ Α 173.

ορίζει περαιτέρω ότι η διανομή μερισμάτων βάσει του άρθρου 1 παράγραφος 3 του νόμου 3723/2008 για τη χρήση 2008 περιορίζεται αποκλειστικά στη διανομή μετοχών. Ο περιορισμός αυτός επεκτείνεται τώρα και στη διανομή μερισμάτων για τη χρήση 2009.

1.2 Το δεύτερο σχέδιο διατάξεων σκοπό έχει να εισαγάγει ρυθμίσεις σχετικά με την εξαγορά των προνομιούχων μετοχών που απέκτησε το Ελληνικό Δημόσιο βάσει του ίδιου άρθρου 1 του νόμου 3723/2008, προκειμένου οι τράπεζες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα να αποχωρήσουν από το σκέλος του προγράμματος ενίσχυσης της κεφαλαιακής τους επάρκειας, όταν η αγορά και οι χρηματοπιστωτικές συνθήκες το επιτρέπουν. Ειδικότερα, σύμφωνα με το δεύτερο σχέδιο διατάξεων, το οποίο αντικαθιστά το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1 παράγραφος 1 του νόμου 3723/2008[5], οι προνομιούχες μετοχές εξαγοράζονται από την τράπεζα στην τιμή διάθεσης, μετά την πάροδο πέντε ετών από την απόκτησή τους ή σε προγενέστερο χρόνο, με έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος. Μετά τη λήξη της περιόδου των πέντε ετών και εφόσον η γενική συνέλευση της τράπεζας δεν έχει λάβει απόφαση για την επαναγορά των προνομιούχων μετοχών, θα επιβάλλεται, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μετά από εισήγηση της Τράπεζας της Ελλάδος, προοδευτικά σωρευτική προσαύξηση ποσοστού 2% κατ' έτος στο ετήσιο δικαίωμα σταθερής απόδοσης που παρέχεται στο Ελληνικό Δημόσιο βάσει του άρθρου 1 παράγραφος 3 του νόμου 3723/2008[6].

2. Γενικές παρατηρήσεις

Στη γνώμη CON/2008/79[7] που εξέδωσε, η ΕΚΤ εξέφρασε τις απόψεις της σχετικά με τις ρυθμίσεις που εισήγαγε ο νόμος 3723/2008 για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης. Οι παρατηρήσεις που διατύπωσε με την ευκαιρία εκείνη η ΕΚΤ ισχύουν, όπου τυχόν έχουν εφαρμογή, και για τις αλλαγές που προτείνονται με τα σχέδια διατάξεων. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι αμφότερα τα σχέδια διατάξεων ευθυγραμμίζονται εν γένει με τα συμπεράσματα που ενέκρινε το Συμβούλιο Ecofin κατά τη συνεδρίασή του στις 7 Οκτωβρίου 2008, στα οποία επισημάνθηκαν κοινές αρχές που θα πρέπει να κατευθύνουν τη δράση των κρατών μελών[8], καθώς και με τη «Διακήρυξη αναφορικά με ένα συντονισμένο σχέδιο ευρωπαϊκής δράσης των κρατών της ζώνης του ευρώ» που υιοθέτησαν στις 12 Οκτωβρίου 2008 οι αρχηγοί κρατών της ζώνης του ευρώ[9], επικυρώνοντας τη δέσμευσή τους να δράσουν από κοινού με αποφασιστικό και άρτιο τρόπο, προκειμένου να αποκαταστήσουν την ορθή λειτουργία του

5 Σύμφωνα με την τρέχουσα διατύπωση, οι εν λόγω προνομιούχες μετοχές εξαγοράζονται από την τράπεζα υποχρεωτικά, στην τιμή διάθεσης, μετά πάροδο πέντε ετών ή και προαιρετικά σε προγενέστερο χρόνο και πάντως μετά την 1 Ιουλίου 2009, με έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος.

6 Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3, οι προνομιούχες μετοχές παρέχουν δικαίωμα σταθερής απόδοσης 10% επί του εισφερόμενου κεφαλαίου.

7 Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 27ης Νοεμβρίου 2008 κατόπιν αιτήματος του ελληνικού Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών αναφορικά με σχέδιο νόμου σχετικά με την ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και αναφορικά με σχέδιο απόφασης για την εφαρμογή του. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ είναι διαθέσιμες στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

8 Βλ. το ανακοινωθέν Τύπου της 2894ης συνόδου του Συμβουλίου Ecofin (13784/08), το οποίο είναι διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο του Συμβουλίου (www.consilium.europa.eu).

9 Η Διακήρυξη είναι διαθέσιμη στο δικτυακό τόπο της απελθούσας Γαλλικής Προεδρίας (www.ue2008.fr).

χρηματοπιστωτικού συστήματος και την εμπιστοσύνη προς αυτό, με απώτερο στόχο την αποκατάσταση πρόσφορων και αποδοτικών όρων χρηματοδότησης της οικονομίας.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται, όπως αναφέρεται παραπάνω, ότι το πρώτο σχέδιο διατάξεων επεκτείνει και στη διανομή μερισμάτων για τη χρήση 2009 τον περιορισμό που έχει θεσπιστεί με το άρθρο 28 του νόμου 3756/2008. Επίσης, αντιλαμβάνεται ότι το δεύτερο σχέδιο διατάξεων αίρει την τρέχουσα υποχρέωση των τραπεζών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα να εξαγοράζουν τις προνομιούχες μετοχές εντός πέντε ετών από την απόκτησή τους. Παράλληλα, επιβάλλοντας την ως άνω περιγραφόμενη προοδευτικά σωρευτική προσαύξηση, το δεύτερο σχέδιο νομοθετικών διατάξεων θεσπίζει κίνητρο για τις τράπεζες, προκειμένου αυτές να αποχωρήσουν από το πρόγραμμα ενίσχυσης της κεφαλαιακής τους επάρκειας μετά τη λήξη της πενταετούς περιόδου. Εν προκειμένω η ΕΚΤ σημειώνει ότι το δεύτερο σχέδιο διατάξεων συνάδει με τις συστάσεις του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με τον καθορισμό των τιμών στις περιπτώσεις αναδιάρθρωσης κεφαλαίου, σύμφωνα με τις οποίες η θέσπιση όρων σε περίπτωση εξαγοράς των εκάστοτε χρησιμοποιούμενων μέσων αναδιάρθρωσης κεφαλαίου θα πρέπει να βασίζεται στην πρόβλεψη ορισμένης χρονικής περιόδου ή στην εξέλιξη των συνθηκών της αγοράς, προκειμένου να διατηρείται ο προσωρινός χαρακτήρας της συμμετοχής του Δημοσίου και να αποτρέπεται η διατήρηση της εν λόγω συμμετοχής για παρατεταμένη χρονική περίοδο εκ μέρους των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων[10].

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 8 Μαρτίου 2010.

[υπογραφή]

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ

Jean-Claude TRICHET

10 Οι συστάσεις εκδόθηκαν το 2008 και είναι διαθέσιμες στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).